

3. Obyvatelstvo

Z výsledků sčítání uskutečněného v roce 2021 vyplývá, že na území Karlovarského kraje žilo k rozhodnému okamžiku 279 103 osob. Ve srovnání s minulým sčítáním v roce 2011 tak počet obyvatel našeho regionu poklesl o více než 16 tis. osob (o 16 458; resp. o 5,6 %). K poklesu počtu obyvatel mezi dvěma obdobími sčítání došlo v šesti krajích ČR, v našem regionu byl však pokles jejich počtu v mezikrajském srovnání nejvyšší (o 5,6 %). Naopak nejvíce vzrostl počet obyvatel ve Středočeském kraji, a to o 9,8 %. Na celkovém počtu obyvatel ČR se Karlovarský kraj podílel pouze 2,7 %.

Nejpočetnějším okresem našeho regionu je okres Karlovy Vary, ve kterém žijí podle výsledků sčítání téměř dvě pětiny obyvatel kraje (38,9 %). Naopak nejméně je osídlen okres Sokolov, kde se nachází méně než třetina obyvatel našeho regionu (30,1 %).

Ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) žije nejvíce osob v SO ORP Karlovy Vary, zatímco nejméně jich jako své bydliště uvedlo SO ORP Kraslice. Nejvíce osídlenou obcí je krajské město Karlovy Vary, přičemž nejméně obyvatel zaznamenala tradičně Přebuz na Sokolovsku.

3.1 Věková struktura

Nejpočetnější skupinu obyvatel Karlovarského kraje tvoří lidé ve věkovém rozpětí 45–54 let (15,8 %), následuje skupina ve věku 35–44 let (13,9 %). Nízká porodnost a prodlužující se věk obyvatelstva představují hlavní příčiny dlouhotrvajícího trendu stárnutí populace kraje, kdy podíl osob starších 64 let převyšuje o 6 procentních bodů podíl dětí mladších 15 let.

Tab. 3.1.1 Obyvatelstvo podle věku a okresů

Kraj, okresy	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (%)								
		0–4	5–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Karlovarský kraj	279 103	4,7	10,5	9,3	11,1	13,9	15,8	13,4	13,3	8,0
Cheb	86 411	4,8	10,8	9,6	10,9	13,8	15,8	13,1	13,4	7,8
Karlovy Vary	108 705	4,6	10,2	8,8	11,0	13,9	15,6	13,6	13,7	8,7
Sokolov	83 987	5,0	10,6	9,5	11,6	14,0	15,9	13,4	12,7	7,3

Nejvyšší podíl dětí do 15 let se nachází v SO ORP Aš (16,3 %), zatímco nejvíce osob v produktivním věku je evidováno shodně v SO ORP Ostrov a Sokolov (64,8 %). Nejstarší obyvatelstvo našeho regionu, tzn. ve věku 65 let a více, je dlouhodobě registrováno v SO ORP Mariánské Lázně, osob v seniorském věku zde žije téměř čtvrtina (23,7 %).

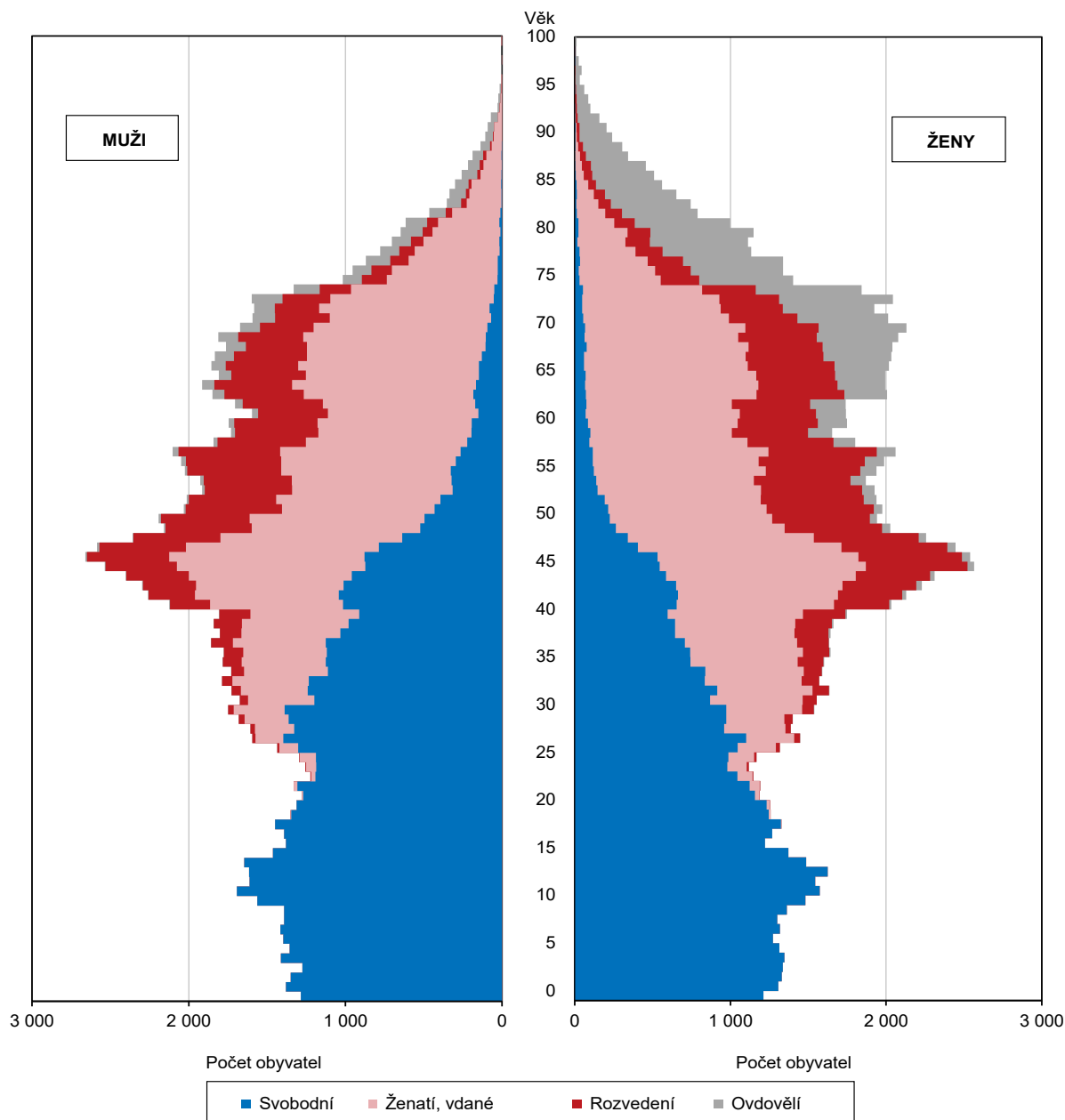
Tab. 3.1.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Obyvatelstvo celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)			Index stáří ¹⁾	Průměrný věk (roky)	
			0–14	15–64	65 a více		muži	ženy
Karlovarský kraj	279 103	50,5	15,3	63,5	21,3	139,4	42,2	45,0
Aš	16 508	50,4	16,3	63,9	19,8	121,9	41,1	43,9
Cheb	47 187	50,8	15,7	64,0	20,3	129,7	41,7	44,3
Karlovy Vary	81 840	51,3	14,8	62,3	22,9	155,0	43,1	45,9
Kraslice	12 211	49,9	15,8	61,9	22,3	141,0	42,8	45,0
Mariánské Lázně	22 716	51,6	14,9	61,4	23,7	159,1	42,9	46,5
Ostrov	26 865	48,7	14,6	64,8	20,6	141,3	42,2	45,3
Sokolov	71 776	49,9	15,6	64,8	19,7	126,4	41,4	44,2

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Z pohledu mezikrajského srovnání zaznamenal náš region spolu s Hl. městem Prahou nejnižší podíl dětí mladších 15 let (15,3 %) a na celorepublikový průměr nedosahuje o 0,8 procentního bodu. Naopak nejvyšší hodnotu podílu mladé generace eviduje Středočeský kraj (17,9 %). V počtu seniorů ve věku 65 a více let zaznamenal nejvyšší podíl Královéhradecký kraj, ve kterém se podílejí na jeho obyvatelstvu téměř jednou čtvrtinou (22,4 %). V podílu seniorů obsadil karlovarský region spolu s Jihočeským krajem pátou nejvyšší příčku pomyslného žebříčku (21,3 %) a průměr ČR přesahuje o 0,9 procentního bodu.

Graf 3.1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu v Karlovarském kraji



Z celkového počtu 279 103 obyvatel Karlovarského kraje představují ženy 50,5 % (140 993 žen). Dle výsledků sčítání dosáhly ženy v našem regionu průměrného věku 45 let, tedy o 2,8 roku více než muži. Nejvyšší průměrný věk žen byl zaznamenán v SO ORP Mariánské Lázně (46,5 roku), zatímco v průměru nejmladší ženy žijí v SO ORP Aš (43,9 roku). Dle výsledků sčítání žije na území našeho regionu 138 110 mužů v průměrném věku 42,2 roku. Nejstarší muži žijí v SO ORP Karlovy Vary (43,1 roku), zatímco nejnižší průměrný věk mužů zaznamenal SO ORP Aš (41,1 roku).



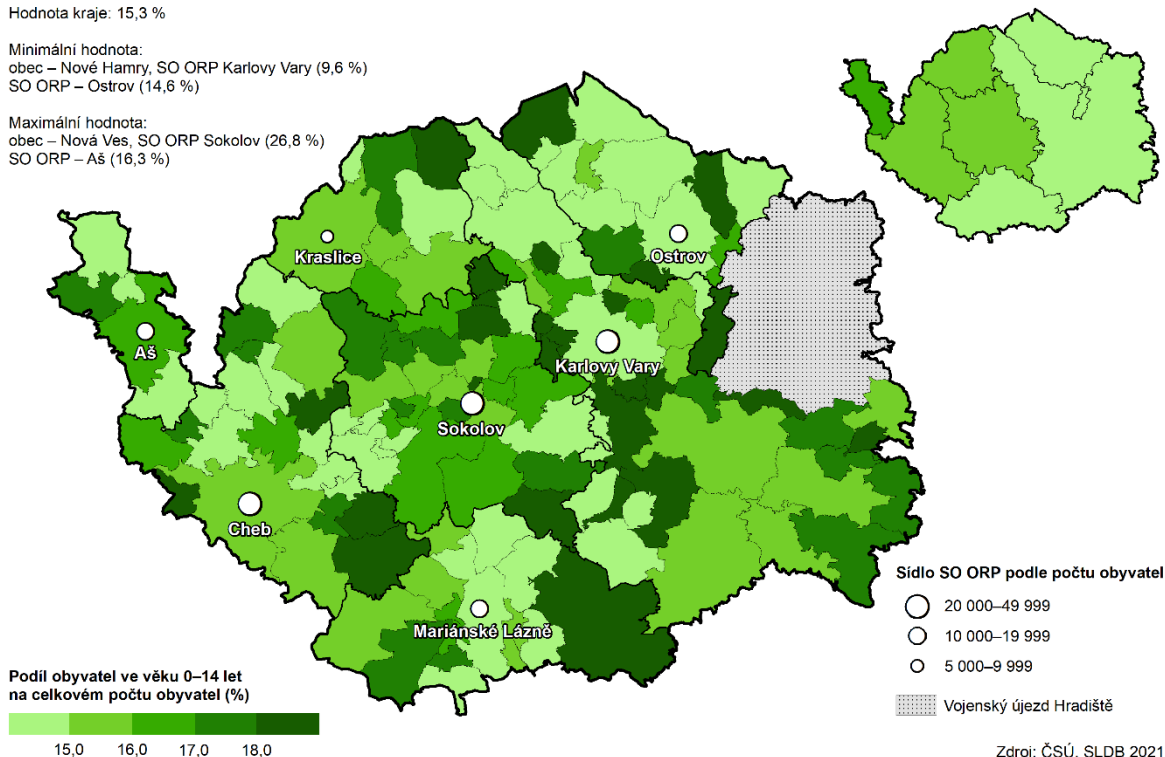
Přestože v Karlovarském kraji žije více žen než mužů, tak v produktivním věku je mužů o 5 050 více než žen. Také dětská populace do 14 let je ve větší míře pohlaví mužského (chlapců je o 958 více než dívek). Naopak žen se nachází více v poproduktivním věku, a to dokonce o 8 891. Při srovnání mužů a žen od narození do 64 let je na tom mužská populace lépe. Z toho vyplývá skutečnost, že právě počet žen v poproduktivním věku zvyšuje celkový počet žen v kraji.

Děti v obcích a správních obvodech ORP Karlovarského kraje

Hodnota kraje: 15,3 %

Minimální hodnota:
obec – Nové Hamry, SO ORP Karlovy Vary (9,6 %)
SO ORP – Ostrov (14,6 %)

Maximální hodnota:
obec – Nová Ves, SO ORP Sokolov (26,8 %)
SO ORP – Aš (16,3 %)



Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

Z meziokresního srovnání je zajímavý pohled na rozložení dětí v karlovarském regionu. Nejvíce chlapců mladších 15 let žije v okrese Cheb (16,5 %), naopak nejnižší podíl těchto dětí byl zaznamenán v okrese Karlovy Vary (15,1 %). Nejvyšší podíl tohoto ukazatele u dívek byl na základě cenzu evidován v okrese Sokolov (15,3 %) a nejnižší podíl dívek ve věkovém rozmezí 0–14 let je registrován, shodně jako u chlapců, v okrese Karlovy Vary (14,4 %).

Tab. 3.1.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů

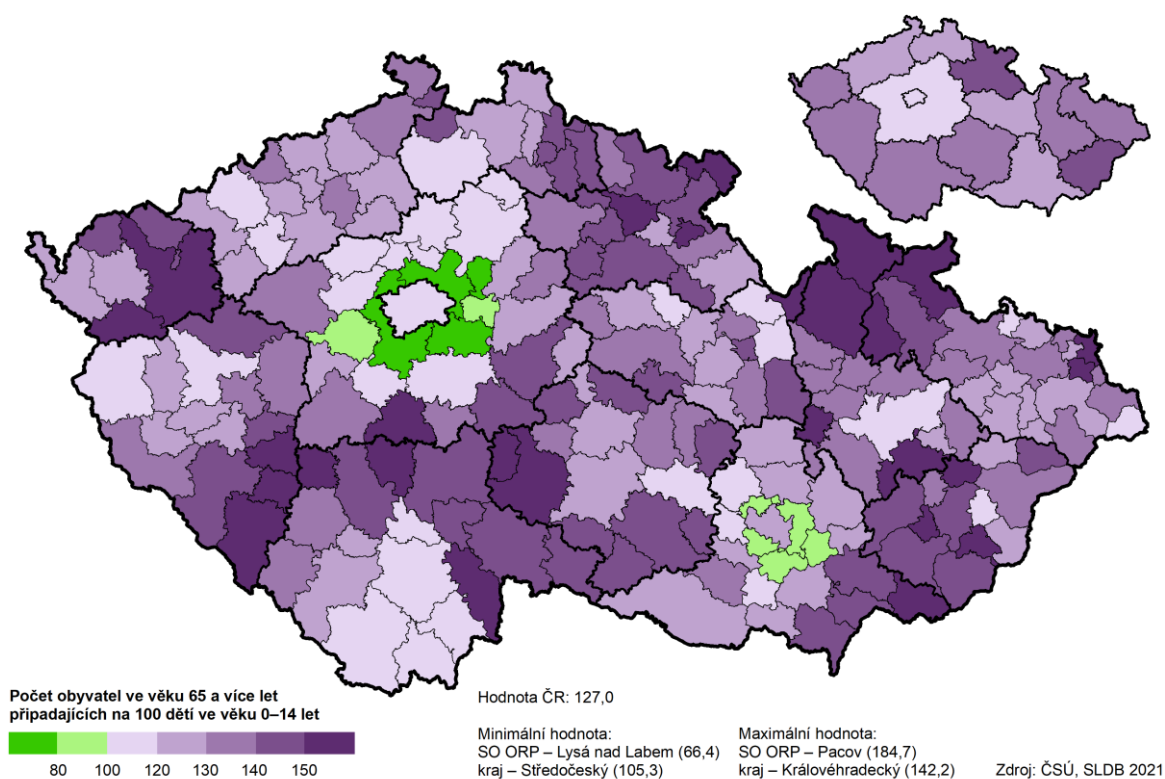
Kraj, okresy	Muži	v tom podle věku (%)			Ženy	v tom podle věku (%)		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Karlovarský kraj	138 110	15,8	66,0	18,3	140 993	14,8	61,0	24,2
Cheb	42 380	16,5	65,2	18,3	44 031	14,7	61,5	23,8
Karlovy Vary	53 625	15,1	65,6	19,3	55 080	14,4	60,3	25,3
Sokolov	42 105	15,9	67,2	17,0	41 882	15,3	61,6	23,1

Dalším velmi častým ukazatelem používaným pro charakteristiku věkové struktury obyvatelstva, který vypovídá o stárnutí populace, je index stárání. Vyjadřuje kolik obyvatel ve věku 65 let a více připadá na 100 dětí do 15 let věku. Pokud index stárání přesahuje hodnotu 100, znamená to, že počet osob v poproduktivním věku, tzn. osob starších 65 let, přesahuje počet dětí ve věkovém rozmezí 0–14 let.

Dle zpracovaných výsledků cenzu dosáhl v Karlovarském kraji index stáří hodnoty 139,4, což výrazně převyšuje hodnoty sčítání uskutečněného v roce 2011 (105,6) a je tedy zřejmé, že populace regionu stárne velmi rychlým tempem. Při pohledu na data o věkové struktuře všech krajů je zřejmé, že trend stárnutí je viditelný napříč všemi regiony ČR. V mezikrajském srovnání obsadil Karlovarský kraj se svou hodnotou indexu stáří 139,4 třetí nejvyšší pozici pomyslného žebříčku, vyšší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenal pouze kraj Královéhradecký a Zlínský (142,2; resp. 140,5). Mezi naopak „nejmladší regiony ČR“ patří dlouhodobě kraj Středočeský a Hl. město Praha (105,3; resp. 119,9).

Porovnáme-li hodnoty indexu stáří v jednotlivých SO ORP, opět se potvrzuje, že nejvyšší hodnoty tohoto ukazatele eviduje SO ORP Mariánské Lázně (159,1), které tak celkově patří mezi oblasti s nejstarším obyvatelstvem v našem kraji. Naopak nejmladší populaci kraje jsou tradičně obyvatelé SO ORP Aš (121,9). Zajímavá je také skutečnost, že s rostoucím seniorským věkem se obyvatelé kraje soustřeďují zejména ve třech největších městech našeho regionu.

Index stáří ve správních obvodech ORP a krajích



3.2 Rodinný stav

Dlouhodobým trendem rodinného stavu obyvatel, který je důsledkem měnícího se životního stylu a pohledu lidí na manželství a partnerství, je dlouhodobě rostoucí podíl svobodných žen, mužů i rostoucí podíl rozvedených párů. Naopak počet osob, které vstupují do manželství, vykazuje dlouhodobě klesající tendenci.

V manželství žilo k datu sčítání 41,9 % mužů a 40,4 % žen. Výrazně rozdílný oproti minulým obdobím je náhled na způsob života u lidí ve věku 25–34 let, kdy jich je nejvíce svobodných a jejichž podíl stále roste. Mezi faktory, které mají vliv na tuto skutečnost, patří např. životní filosofie, studijní i pracovní příležitosti nebo finanční nezávislost. Přibývá i těch, kteří jednoduše v uzavření manželství žádné výhody nevidí, a proto do něj nevstupují. Ve srovnání s uplynulým cenzem vzrostl i počet rozvedených párů, přičemž podíl rozvedených žen (18,6 %) převyšoval podíl rozvedených mužů (15,7 %) o 2,9 procentního bodu.

Z pohledu velikostní struktury obcí podle počtu obyvatel vyplývá, že nejvyšší podíl svobodných osob žije v nejmenších obcích do 199 obyvatel a v obcích s počtem obyvatel v rozmezí 5 000–9 999 (45,0 %; resp. 44,2 %). V manželském svazku je evidován nejvyšší podíl osob u obcí s 500–999 obyvateli, zatímco nejvyšší koncentrace rozvedených osob, téměř 16 %, se nachází na území největších obcí s počtem obyvatel 10 000 a více. V registrovaném partnerství žilo v okamžiku sčítání v našem regionu 126 osob a téměř třetina z celkového počtu těchto partnerských svazků byla uzavřena v jednom z 3 okresních měst našeho kraje (28,6 %).

Tab. 3.2.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, rodinného stavu a věku

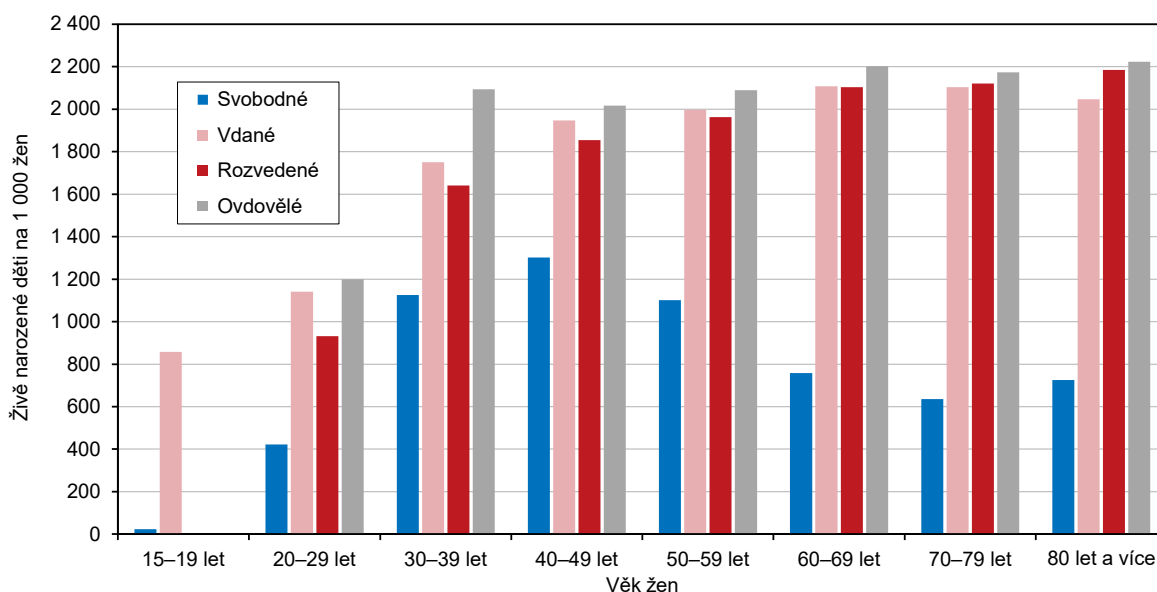
(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Muži	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem ve věku 15 let a více	116 338	39,2	41,9	15,7	3,2	120 179	27,5	40,4	18,6	13,5
v tom ve věku:										
15–19 let	7 044	99,9	0,1	-	-	6 464	99,8	0,2	-	-
20–24 let	6 431	97,8	1,9	0,2	-	5 920	93,8	5,7	0,4	0,0
25–29 let	7 656	86,3	12,2	1,4	0,0	6 763	75,3	22,1	2,5	0,1
30–34 let	8 754	71,1	25,3	3,4	0,0	7 932	56,1	37,3	6,3	0,2
35–39 let	9 124	59,3	32,8	7,7	0,1	8 220	42,5	44,8	12,1	0,5
40–49 let	23 322	37,2	44,6	17,8	0,3	22 346	23,5	51,1	23,7	1,6
50–59 let	19 919	16,4	53,1	29,3	1,1	19 140	7,7	54,2	32,8	5,3
60–69 let	17 966	8,4	60,7	26,3	4,6	19 448	3,6	53,1	26,4	16,9
70 let a více	16 122	3,3	65,6	15,0	16,1	23 946	2,2	33,0	16,5	48,3

3.3 Plodnost žen

Z dostupných dat o plodnosti žen je dlouhodobě patrné, že ženy mateřství často odkládají a věk rodiček tedy postupně narůstá. Výjimkou dnes již nejsou ani rodičky ve věku 40 let a více. Současně roste také počet žen ve vyšším věku, což se odráží i v počtu jim narozených dětí. V Karlovarském kraji připadá v průměru na 1 ženu 1,6 dítěte, tento údaj se oproti minulému sčítání téměř nezměnil. Z výsledků cenzu vyplývá, že ve sledovaném okamžiku neměla téměř pětina žen žádné dítě (19,8 %). Další pětina porodila pouze 1 živé dítě (21,2 %), přičemž největší četnost těchto žen je patrná zejména u matek ve věkovém rozpětí 30–34 let (32,6 %). Nejvíce žen porodilo živě 2 děti (41,5 % žen) a téměř 5 procent žen bylo matkami 4 a více dětí (4,6 %).

Graf 3.3.1 Počet dětí na 1 000 žen podle rodinného stavu a věku žen v Karlovarském kraji



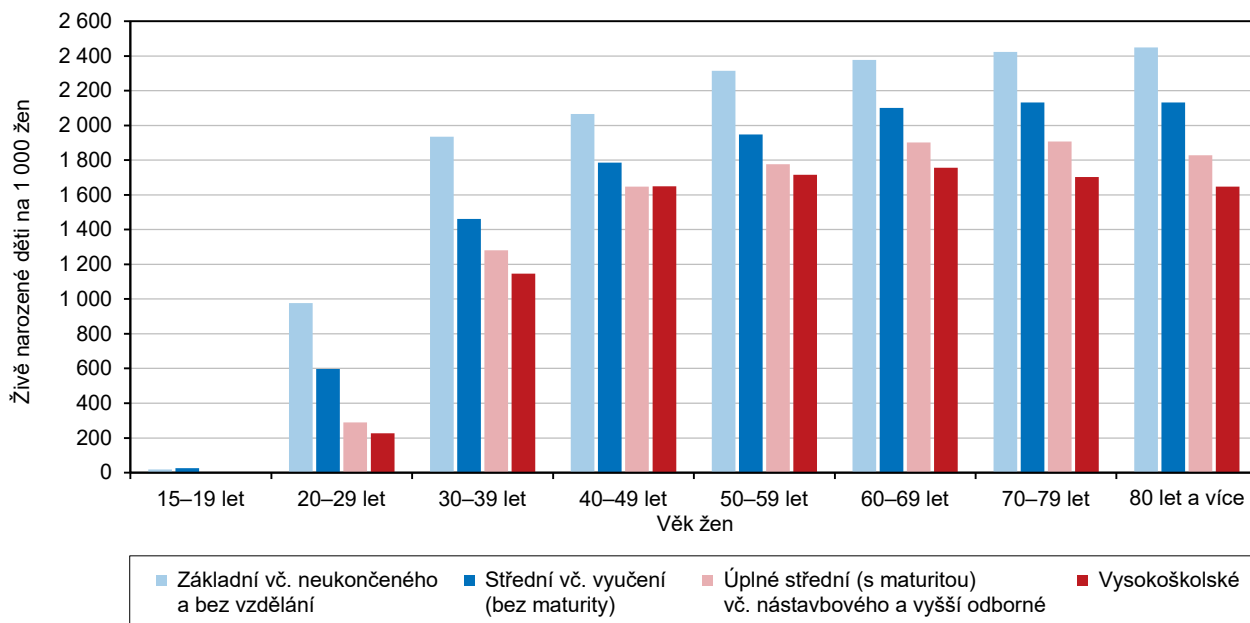
Tab. 3.3.1 Ženy podle počtu živě narozených dětí a věku

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Ženy ve věku 15 let a více	120 179	19,8	21,2	41,5	12,9	3,1	1,5	1 637
v tom ve věku:								
15–19 let	6 464	97,8	1,9	0,2	0,0	-	-	26
20–24 let	5 920	80,2	14,0	4,5	1,0	0,2	0,1	273
25–29 let	6 763	51,6	28,7	14,5	3,4	1,2	0,6	760
30–34 let	7 932	27,6	32,6	29,9	7,0	1,9	1,0	1 268
35–39 let	8 220	16,9	28,3	41,2	9,7	2,3	1,7	1 588
40–44 let	10 483	11,4	27,2	45,8	11,0	2,9	1,6	1 728
45–49 let	11 863	8,4	26,3	48,2	12,7	3,0	1,5	1 813
50–59 let	19 140	6,3	23,2	50,6	14,8	3,4	1,7	1 922
60–69 let	19 448	4,9	16,2	53,6	19,3	4,5	1,5	2 075
70 let a více	23 946	4,5	16,8	52,1	19,6	4,8	2,3	2 118

V Karlovarském kraji připadá 1 000 žen ve věku 15 let a více celkem 1 637 živě narozených dětí. Nejvyšší počet živě narozených dětí na 1 000 žen je patrný u svobodných matek ve věkové kategorii 40–49 let (1 302 děti). Vdané ženy s nejvyšším počtem živě narozených dětí na 1 000 žen se nacházejí ve věkovém rozmezí 60–69 let (2 107,2 dítěte).

Graf 3.3.2 Počet dětí na 1 000 žen podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku žen v Karlovarském kraji



Zvyšování úrovně vzdělání je dlouhodobý trend, který má podstatný vliv mj. také na počet narozených dětí. Dle dostupných dat je zřejmé, že s rostoucím stupněm vzdělání žen se snižuje počet jim živě narozených dětí. Nejvíce těchto dětí se narodilo matkám se středním vzděláním vč. vyučených bez maturity (1 813 dětí na 1 000 žen). Nejméně dětí připadalo na absolventky vyšších odborných škol a konzervatoří (1 266 dětí na 1 000 žen). Podobně je tomu také u vysokoškolaček, kdy na 1 matku s vysokoškolským vzděláním vychází pouze 1,4 dítěte.



Tab. 3.3.2 Ženy podle počtu živě narozených dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání

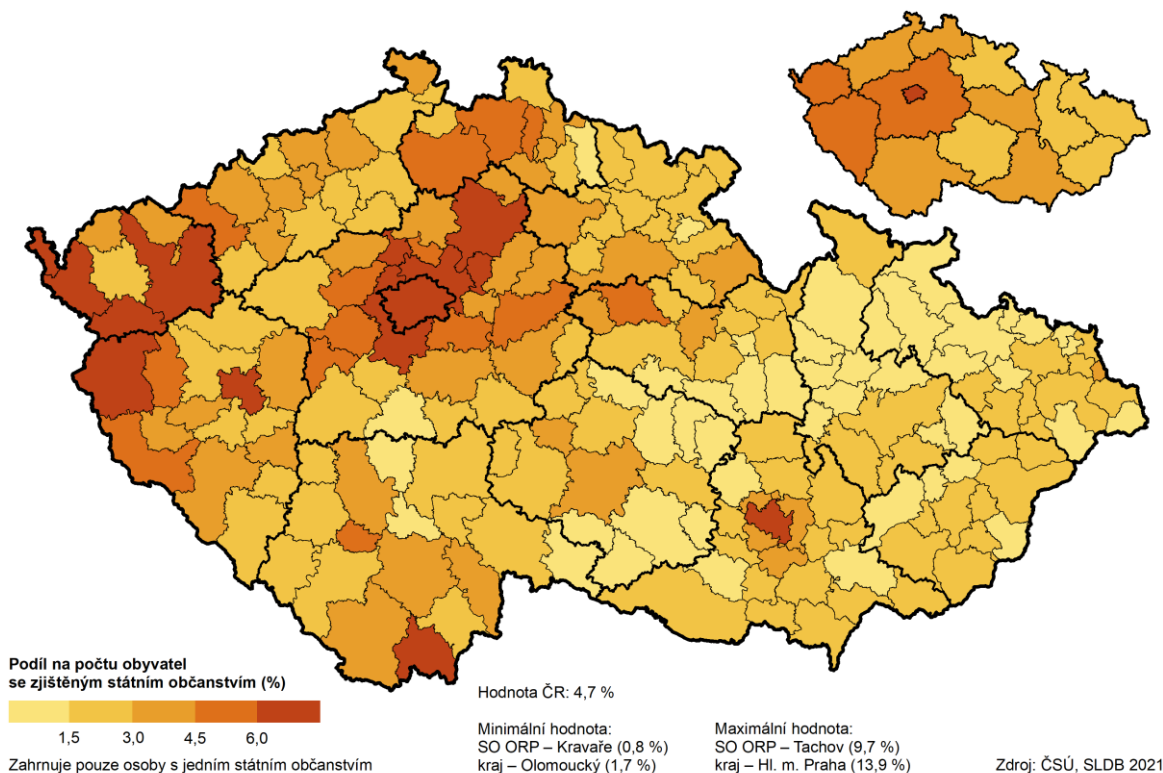
(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Ženy ve věku 15 let a více	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Celkem	120 179	19,8	21,2	41,5	12,9	3,1	1,5	1 637
z toho vzdělání:								
bez vzdělání	1 502	36,2	11,9	21,6	14,0	8,9	7,4	1 785
základní vč. neukončeného	22 631	30,6	12,6	29,8	17,3	6,2	3,4	1 682
střední vč. vyučení (bez maturity)	35 549	11,3	21,6	47,1	15,7	3,2	1,0	1 813
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	37 838	19,0	24,1	46,1	9,2	1,2	0,3	1 505
vyšší odborné, konzervatoř	2 023	27,1	29,1	35,7	6,7	1,4	0,1	1 266
vysokoškolské	12 417	23,5	26,2	41,8	7,4	0,8	0,2	1 366
nezjištěno	8 219	20,4	21,4	28,9	15,6	7,5	6,3	1 925

3.4 Státní občanství

Na území našeho regionu žilo v době sčítání 94,3 % českých státních příslušníků (ČR=95,0 %), z toho 50,7 % tvořily ženy. Téměř dvě třetiny osob s českým občanstvím byly v produktivním věku (62,6 %), senioři se podíleli na celkovém počtu více než pětinou (22,1 %) a nejméně bylo dětí mladších 15 let (15,3 %).

Obyvatelstvo s cizím státním občanstvím ve správních obvodech ORP a krajích



Obyvatelé žijící na území našeho kraje s jiným než českým státním občanstvím, pochází nejčastěji z Vietnamu (1,8 %). Ze zemí EU jsou v našem regionu zastoupeni nejvíce Slováci a Němci (0,6 %; resp. 0,2 %).

Nejpočetnější skupinou cizinců z evropské země mimo EU jsou obyvatelé Ukrajiny (1,2 %). Při detailním pohledu na věkovou strukturu cizinců žijících na území Karlovarského kraje je patrné, že se jich naprostá většina nachází v produktivním věku (78,6 % z celkového počtu osob s cizím státním občanstvím). U cizích státních příslušníků pocházejících ze zemí EU tvoří tento podíl dokonce více než čtyři pětiny (81,2 %), u občanů se státním občanstvím ze zemí mimo Evropu je hodnota tohoto ukazatele nepatrně nižší (74,8 %).

Tab. 3.4.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a státního občanství^{*)}

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	279 103	49,5	50,5	15,3	63,5	21,3
z toho podle státního občanství:						
Česká republika	263 148	49,3	50,7	15,3	62,6	22,1
cizí státní občanství	15 445	52,6	47,4	14,8	78,6	6,6
země EU mimo ČR	3 826	55,9	44,1	8,0	81,2	10,9
z toho:						
Bulharsko	306	55,9	44,1	6,5	87,3	6,2
Itálie	48	85,4	14,6	4,2	81,3	14,6
Maďarsko	263	53,2	46,8	16,3	82,1	1,5
Německo	622	77,7	22,3	5,5	66,9	27,7
Nizozemsko	33	60,6	39,4	0,0	69,7	30,3
Polsko	217	46,5	53,5	3,2	67,3	29,5
Rakousko	24	58,3	41,7	8,3	33,3	58,3
Rumunsko	300	65,0	35,0	10,0	82,0	8,0
Slovensko	1 773	46,1	53,9	7,9	88,4	3,7
ostatní evropské země	5 592	48,8	51,2	11,1	80,9	8,0
z toho:						
Bělorusko	143	43,4	56,6	6,3	86,7	7,0
Moldavsko	60	50,0	50,0	10,0	83,3	6,7
Rusko	1 645	43,7	56,3	13,0	70,4	16,6
Srbsko	70	65,7	34,3	8,6	82,9	8,6
Ukrajina	3 397	49,5	50,5	10,0	86,0	4,0
Velká Británie a Severní Irsko	45	86,7	13,3	4,4	84,4	11,1
země mimo Evropu	6 027	54,0	46,0	22,6	74,8	2,6
z toho:						
Čína	69	71,0	29,0	8,7	88,4	2,9
Indie	10	80,0	20,0	10,0	90,0	0,0
Japonsko	5	40,0	60,0	0,0	100,0	0,0
Kazachstán	136	43,4	56,6	14,0	73,5	12,5
Mongolsko	348	48,6	51,4	33,3	66,7	0,0
Nepál	13	61,5	38,5	0,0	100,0	0,0
Spojené státy americké	43	67,4	32,6	11,6	51,2	37,2
Vietnam	4 926	54,1	45,9	24,0	74,1	1,9
nezjištěno	493	62,1	37,9	12,4	66,7	20,9

^{*)} Osoby s dvojným nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

Na území Karlovarského kraje činil podíl cizích státních příslušníků 5,5 %, což v mezikrajském srovnání představuje po Hl. městě Praze a Plzeňském kraji třetí nejvyšší hodnotu (13,9 %; resp. 5,7 %). Z celkového podílu 5,5 % pocházelo 1,4 % osob ze zemí EU, 2,0 % těchto osob byla původem z ostatních evropských zemí a nejvyšší podíl těchto občanů byl zaznamenán u osob ze zemí mimo Evropu (2,2 %). Z meziokresního srovnání vyplývá, že největší vliv na hodnotu tohoto ukazatele měl zejména okres Cheb a Karlovy Vary (7,4 %; resp. 6,4 %). Nejméně občanů s cizím státním občanstvím bylo naopak evidováno v okrese Sokolov (2,5 %).



3.5 Národnost, mateřský jazyk

Stejně jako při minulých cenzech, tak i v tomto sčítání byl údaj o národnosti dobrovolný a každý z respondentů mohl tento ukazatel vyplnit dle svého uvážení. Nemusela být tedy vyplněna národnost žádná, maximálně však mohly být uvedeny národnosti dvě.

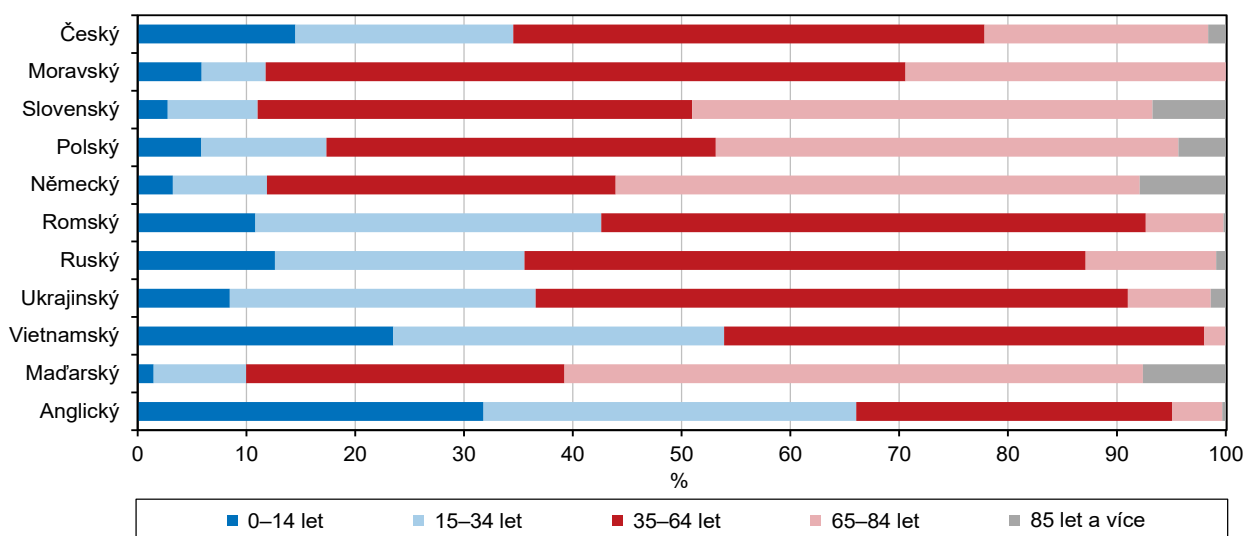
Tab. 3.5.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a národnosti

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	279 103	49,5	50,5	15,3	63,5	21,3
z toho národnost ¹⁾ :						
česká	169 040	48,0	52,0	13,4	62,4	24,2
slovenská	5 745	44,6	55,4	3,2	54,2	42,6
německá	3 716	50,9	49,1	4,9	51,0	44,1
ukrajinská	2 552	47,1	52,9	9,9	83,5	6,7
ruská	1 493	41,7	58,3	12,9	71,5	15,7
romská	1 028	51,0	49,0	17,2	78,4	4,4
maďarská	686	48,7	51,3	4,5	51,6	43,9
moravská	591	56,5	43,5	3,0	55,8	41,1
polská	264	38,6	61,4	3,0	52,3	44,7
čínská	36	47,2	52,8	11,1	80,6	8,3
slezská	27	66,7	33,3	0,0	70,4	29,6

¹⁾ Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech.

Z celkového počtu obyvatel našeho kraje, kteří se zúčastnili sčítání, zodpověděly otázku národnosti pouze dvě třetiny z nich (66,3 %), třetina se k národnosti nevyjádřila. Z respondentů, kteří odpověděli, se k české národnosti přihlásila naprostá většina (91,3 %), další nejčastější skupinou obyvatel žijících na území našeho kraje jsou z pohledu národnosti Slováci (3,1 %) a Němci (2,0 %). Z hlediska věkové struktury jednotlivých národností je zřejmé, že téměř dvě třetiny osob hlásících se k české národnosti jsou v produktivním věku (62,4 %), dětí mladších 15 let je pouze 13,4 %, zatímco Češi senioři tvoří téměř čtvrtinu (24,2 %). V produktivním věku je i naprostá většina obyvatel ukrajinské národnosti (83,5 %), přičemž v seniorském věku jich zde žije pouze menšina (6,7 %). Z celkového počtu Romů žijících na našem území představují děti mladší 15 let téměř pětinu (17,2 %). Naopak nejvyšší podíl obyvatel z nejstarší věkové skupiny z jejich celkového počtu, připadá na občany s národností polskou (44,7 %) a německou (44,1 %).

Graf 3.5.1 Obyvatelstvo podle vybraného mateřského jazyka a věku v Karlovarském kraji^{*)}



^{*)} zahrnuje osoby s jedním nebo dvěma mateřskými jazyky

Podobně jako v případě národnosti bylo možné při sčítání uvést jeden, nebo i dva mateřské jazyky. K otázce mateřského jazyka se vyjádřila naprostá většina účastníků sčítání (93,2 %). Pro více než čtyři pětiny obyvatel Karlovarského kraje je mateřským jazykem čeština nebo jeho kombinace s jiným dalším jazykem.

Tab. 3.5.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a mateřského jazyka

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	279 103	49,7	50,3	15,3	63,5	21,3
z toho mateřský jazyk ¹⁾ :						
Český	233 942	48,7	51,3	14,5	63,4	22,2
Slovenský	6 882	44,0	56,0	2,8	48,2	49,0
Vietnamský	5 005	53,2	46,8	23,5	74,5	2,0
Německý	4 210	48,3	51,7	3,2	40,7	56,1
Ruský	3 500	42,5	57,5	12,6	74,5	12,9
Ukrajinský	3 318	46,0	54,0	8,5	82,5	9,0
Romský	1 443	56,0	44,0	10,8	81,8	7,3
Maďarský	882	42,2	57,8	1,5	37,8	60,8
Polský	461	41,2	58,8	5,9	47,3	46,9
Anglický	324	61,4	38,6	31,8	63,3	4,9
Čínský	72	69,4	30,6	11,1	86,1	2,8
Moravský	34	47,1	52,9	5,9	64,7	29,4
Slezský	1	100,0	-	-	100,0	-

¹⁾ Osoby, které uvedly dva mateřské jazyky, jsou započteny v obou mateřských jazycích.

Téměř dvě třetiny obyvatel našeho kraje, jejichž mateřským jazykem je čeština, se nacházejí v produktivním věku (63,4 %), zatímco těchto seniorů je více než pětina (22,2 %). Ze zjištěných dat dále vyplývá, že pro významný podíl obyvatelstva našeho regionu je mateřským jazykem také slovenština, vietnamština a němčina (2,5 %; 1,8 %; resp. 1,5 %). U obyvatel našeho kraje, jejichž mateřským jazykem je angličtina, tvoří muži téměř dvě třetiny (61,4 %). Podobně je tomu také u cizinců s mateřským jazykem čínštinou, i u nich převažují muži (69,4 %) nad ženami.

3.6 Vztah k náboženské víře

Podobně jako v předešlém sčítání v roce 2011 byl i při tomto cenzu údaj o náboženské víře dobrovolný a téměř třetina respondentů tuto informaci neuvedla (31,7 %).

Tab. 3.6.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a náboženské víry

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	279 103	49,5	50,5	15,3	63,5	21,3
z toho podle náboženské víry:						
bez náboženské víry	151 389	49,8	50,2	15,1	65,3	19,6
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	19 088	44,8	55,2	7,6	52,9	39,5
věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	20 082	43,8	56,2	7,3	65,9	26,8
neuvedeno	88 544	51,3	48,7	19,0	62,0	19,0

Karlovarský kraj patří tradičně mezi regiony ČR s nejnižším podílem věřícího obyvatelstva. Potvrdila to i data z tohoto sčítání. Pouze 39 170 osob (tj. 14,0 %) našeho kraje uvedlo, že jsou věřící, a to bez ohledu na skutečnost, zda se hlásí k církvi, náboženské společnosti, směru nebo nikoliv. Nižší procento věřících se



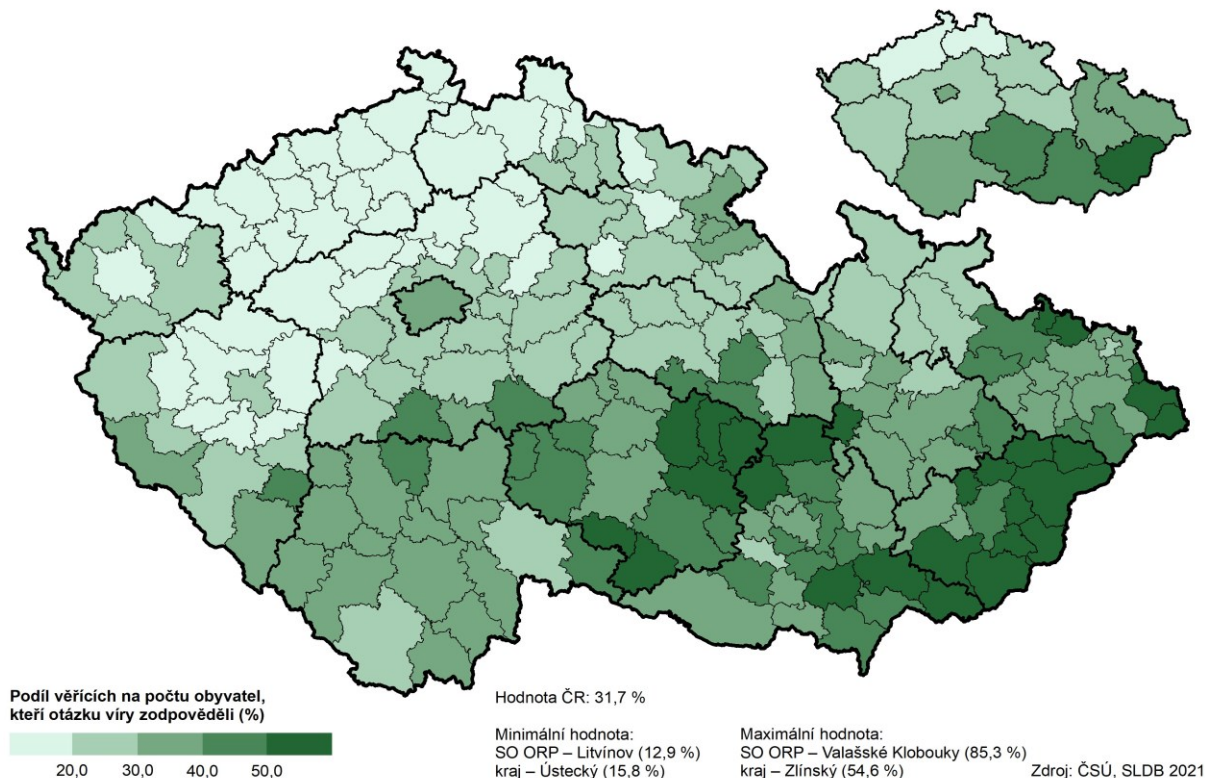
nachází jen v Ústeckém a Libereckém kraji (11,0 %; resp. 13,5 %). Naopak nejvyšší podíl těchto obyvatel žije v kraji Zlínském (39,0 %).

Tab. 3.6.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, náboženské víry a velikostních skupin obcí

	Věřící						Bez náboženské víry		Neuvedeno	
	celkem		muži		ženy		počet	%	počet	%
	počet	%	počet	%	počet	%				
Karlovarský kraj	39 170	14,0	17 348	44,3	21 822	55,7	151 389	54,2	88 544	31,7
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	251	11,9	128	51,0	123	49,0	1 153	54,8	700	33,3
200–499	2 128	12,6	986	46,3	1 142	53,7	9 318	55,4	5 378	32,0
500–999	2 490	12,0	1 113	44,7	1 377	55,3	11 900	57,4	6 349	30,6
1 000–1 999	3 122	12,9	1 341	43,0	1 781	57,0	13 158	54,2	7 994	32,9
2 000–4 999	5 188	12,6	2 324	44,8	2 864	55,2	22 380	54,4	13 578	33,0
5 000–9 999	3 376	13,7	1 519	45,0	1 857	55,0	13 012	52,7	8 302	33,6
10 000–19 999	7 818	14,7	3 543	45,3	4 275	54,7	28 939	54,2	16 601	31,1
20 000 a více	14 797	15,4	6 394	43,2	8 403	56,8	51 529	53,7	29 642	30,9

Z dat sčítání zaměřených na pohlaví a věkovou strukturu věřících vyplývá, že podíl věřících žen v Karlovarském kraji, hlásících se k církvi, náboženské společnosti nebo směru, mírně převažuje nad podílem mužů (55,2 %; resp. 44,8 %). Více než třetina věřících hlásících se k církvi, náboženské společnosti nebo směru jsou stoupenci římskokatolické církve (33,9 %), katolíků je více než pětina (21,2 %). Více než polovina obou těchto skupin věřících jsou osoby starší 65 let. Stoupců Pravoslavné církve v českých zemích je mnohem méně (7,8 %) a je zajímavé, že se téměř tři čtvrtiny z nich nacházejí v produktivním věku (72,5 %). Z pohledu pohlaví u věřících, kteří se k církvi, náboženské společnosti nebo směru nehlásí, je situace podobná, a i v tomto případě je podíl těchto žen vyšší než podíl stejně smýšlejících mužů (56,2 %; resp. 43,8 %).

Věřící obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích



Z celkového počtu věřících obyvatel našeho regionu převažují věřící ženy nad muži (55,7 %; resp. 44,3 %). Z pohledu velikostní struktury obcí Karlovarského kraje žije nejvyšší podíl věřících žen v obcích s počtem obyvatel 1 000–1 999 (57,0 % žen). Naproti tomu nejvyšší koncentrace věřících mužů je zaznamenána v nejmenších obcích do 199 obyvatel (51,0 % mužů). Nejvíce obyvatel Karlovarského kraje bez náboženské víry evidovaly obce s počtem obyvatel v rozmezí 500–999 osob.

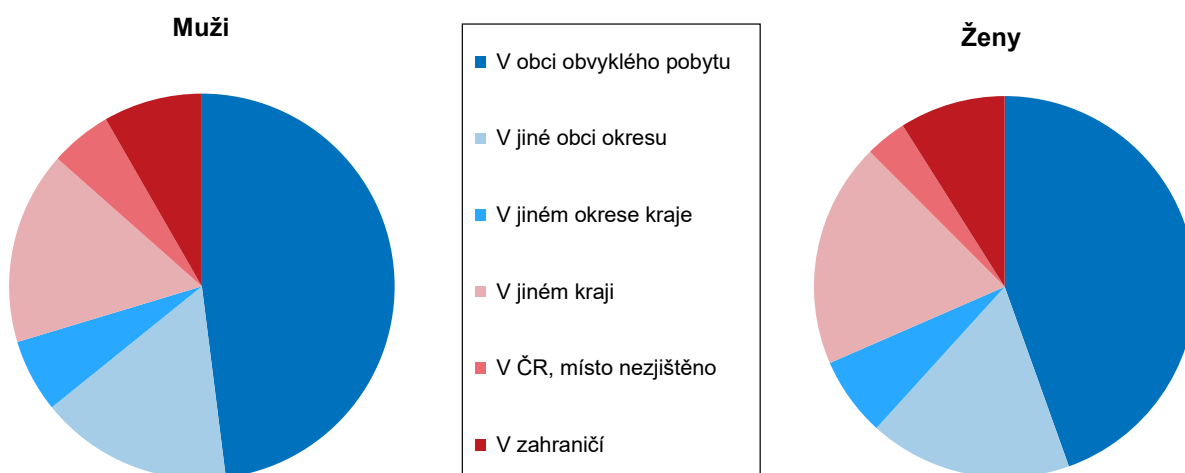
Tab. 3.6.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a církve, náboženské společnosti nebo směru

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	19 088	44,8	55,2	7,6	52,9	39,5
z toho:						
Církev římskokatolická	6 464	42,2	57,8	6,5	41,0	52,4
katolická víra (katolík)	4 049	42,4	57,6	6,6	45,4	48,0
Pravoslavná církev v českých zemích	1 492	44,2	55,8	10,7	72,5	16,8
křesťanství	1 126	47,8	52,2	10,7	68,1	21,2
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	652	41,3	58,7	5,7	41,0	53,4
Českobratrská církev evangelická	648	42,0	58,0	8,3	45,1	46,6
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	627	38,8	61,2	4,6	62,5	32,9
Jedi	424	76,4	23,6	8,7	90,3	0,9
Bratrská jednota baptistů	382	40,8	59,2	8,9	62,6	28,5
Církev československá husitská	325	43,1	56,9	8,0	34,5	57,5

3.7 Místo bydliště v době narození

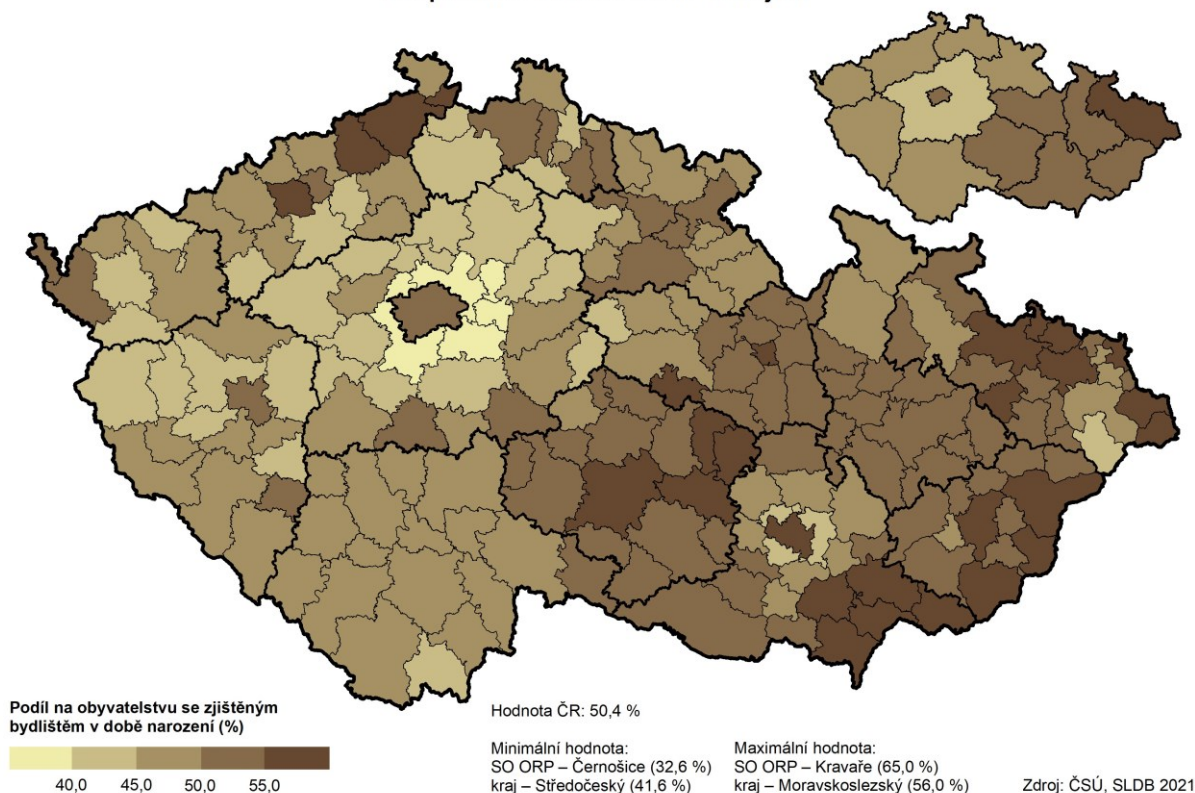
Údaj o místě narození sčítané osoby se posuzuje podle bydliště místa matky v době narození sčítané osoby, nikoliv podle místa narození jako takového. V České republice se narodilo 91,4 % obyvatel Karlovarského kraje, přičemž téměř polovina (46,3 %) se jich narodila v obci bydliště a 17,6 % v jiném kraji ČR, než bylo jejich bydliště k datu sčítání. Místo bydliště v době narození v ČR bez uvedení konkrétní obce neuvedlo 4,3 % respondentů.

Graf 3.7.1 Obyvatelstvo podle místa bydliště v době narození a pohlaví v Karlovarském kraji
(ze zjištěných hodnot)



Podíl mužů a žen narozených v ČR byl téměř totožný (91,7 %; resp. 91,0 %). V obci obvyklého pobytu se narodilo o 3,5 procentního bodu více mužů než žen, naopak podíl žen narozených v jiném kraji převýšil počet mužů o 2,9 procentního bodu.

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu ve správních obvodech ORP a krajích



V obci obvyklého pobytu se narodila více než polovina osob, kterým bylo v době sčítání 20–29 let (55,8 %), zatímco u osob ve věkovém rozmezí 60–69 let jich byla pouze třetina (34,8 %). V jiném než karlovarském regionu se narodila téměř polovina osob 70letých a starších. Tito lidé současně ve větší míře uvedli, že jejich místem narození nebyla ČR (15,4 %).

Tab. 3.7.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

	Celkem	z toho						narození v zahraničí
		narození v České republice	v tom					
			v obci obvyklého pobytu	v jiné obci okresu	v jiném okrese kraje	v jiném kraji	v ČR, místo nezjištěno	
Obyvatelstvo	279 103	91,4	46,3	16,7	6,4	17,6	4,3	8,6
v tom:								
muži	138 110	91,7	48,0	16,2	6,1	16,2	5,2	8,3
ženy	140 993	91,0	44,5	17,2	6,7	19,1	3,5	9,0
v tom ve věku (%):								
0–9 let	26 749	98,2	80,3	9,4	3,5	4,5	0,5	1,8
10–19 let	29 345	96,8	71,0	15,5	4,7	5,4	0,2	3,2
20–29 let	26 770	92,5	55,8	19,5	7,6	8,6	1,1	7,5
30–39 let	34 030	90,0	45,0	19,6	7,7	10,7	7,0	10,0
40–49 let	45 668	91,4	45,2	20,5	7,5	11,5	6,6	8,6
50–59 let	39 059	89,9	38,6	20,0	7,5	17,7	6,1	10,1
60–69 let	37 414	91,4	34,8	18,5	7,8	24,7	5,5	8,6
70 let a více	40 068	84,6	19,5	8,9	4,2	47,6	4,4	15,4

3.8 Vzdělanostní struktura

Dosažené vzdělání obyvatel starších 15 let je dalším významným ukazatelem pravidelně zjišťovaným při sčítání lidu. Ze zjištěných údajů vyplývá, že více než polovina osob v Karlovarském kraji bez vzdělání jsou ženy (54,0 %), podobně je tomu také u obyvatel se základním vzděláním vč. neukončeného (56,7 %). Vysoký podíl absolventek je patrný také na vyšších odborných školách a konzervatořích (66,1 %) podobně jako na bakalářském studiu (61,9 %).

Podíl absolventů mužů nedosahuje na podíl žen téměř na všech úrovních vzdělání, výjimkou je pouze podíl absolventů mužů středního stupně vzdělání vč. vyučení i bez maturit (56,3 % mužů) a u absolventů vysokoškolského doktorského studia (64,0 %). Z celkového počtu respondentů nezodpovědělo otázku ohledně nejvyššího dosaženého vzdělání 8,4 % z nich.

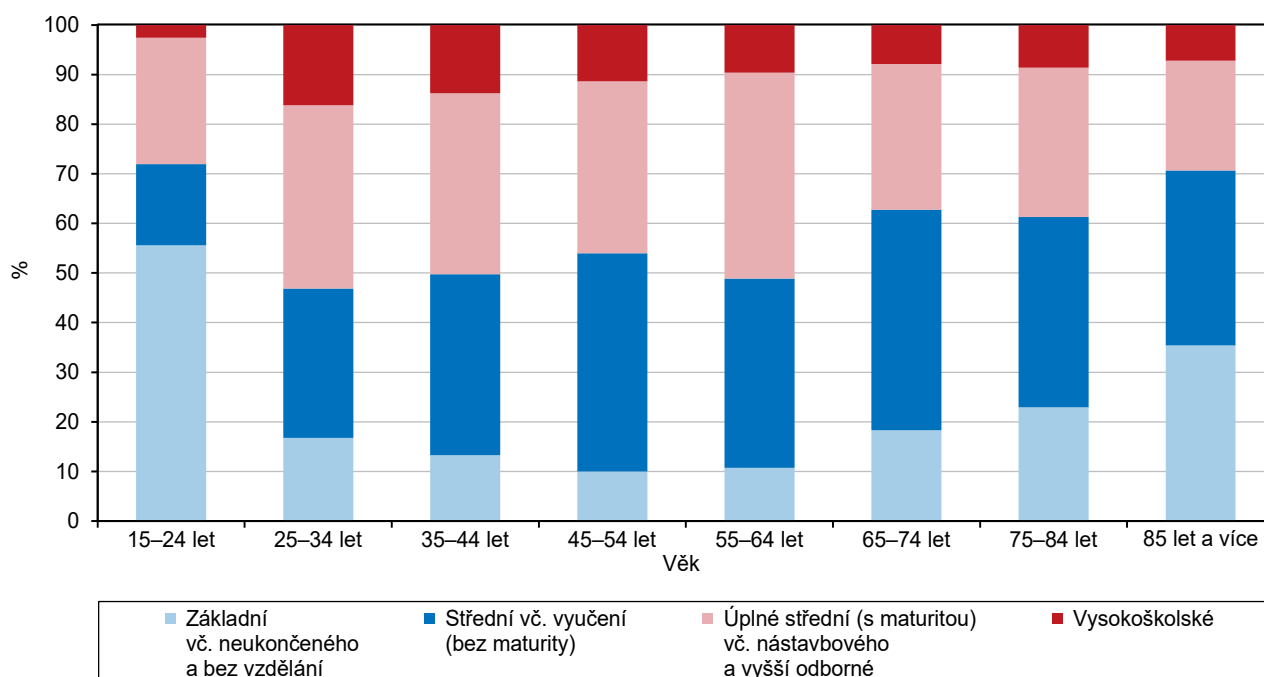
Tab. 3.8.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání

	Celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)						
			15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	236 517	50,8	5,7	11,3	14,4	19,3	16,5	15,8	16,9
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:									
bez vzdělání	2 779	54,0	10,9	11,4	14,6	17,5	15,2	15,3	14,9
základní vč. neukončeného	39 915	56,7	27,0	10,8	10,1	10,6	8,4	13,8	19,4
střední vč. vyučení (bez maturity)	81 345	43,7	1,3	8,2	11,9	21,2	18,9	19,4	18,9
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	66 737	56,7	1,3	14,3	15,3	20,9	17,8	14,2	16,3
vyšší odborné, konzervatoř	3 062	66,1	0,0	16,4	27,4	23,0	13,0	9,0	11,2
vysokoškolské	22 803	54,5	-	11,1	21,4	21,5	18,8	14,2	13,0
bakalářské	5 630	61,9	-	27,1	33,2	24,4	10,6	3,4	1,3
magisterské	16 592	52,6	-	5,9	17,6	20,4	21,7	17,7	16,6
doktorské	581	36,0	-	3,4	14,5	22,5	15,1	21,0	23,4
nezjištěno	19 876	x	x	x	x	x	x	x	x

Nejpočetnější skupinu obyvatel Karlovarského kraje tvoří lidé se středním vyučením bez maturity, kterých je v našem regionu více než třetina (34,4 %). Další početnou skupinou jsou lidé s úplným středním vzděláním zakončeným maturitní zkouškou vč. absolventů nástavbového a pomaturitního studia (28,2 %). Vysokoškoláků je v našem regionu méně než desetina (9,6 %) a osob bez vzdělání nebo se základním vzděláním včetně nedokončeného je téměř pětina (18,1 %).

Úroveň vzdělanosti obyvatel je velmi dobře patrná také při jejich rozdělení do věkových skupin. Zaměříme-li se postupně na jednotlivé stupně vzdělání v závislosti na věku, zjistíme, že v Karlovarském kraji se nejvyšší podíl osob bez vzdělání nebo se základním vzděláním (včetně neukončeného) přirozeně nachází ve věkové skupině 15–24 let, tedy ve skupině zahrnující žáky a studenty připravující se na budoucí povolání (55,6 %). Více než dvě pětiny obyvatel našeho regionu ve věku 45–54 let mají střední vzdělání včetně vyučení bez maturity (44,0 %), tedy obdobně jako absolventi úplného středního vzdělání (včetně nástavbového a vyššího odborného studia) ve věkovém rozmezí 55–64 let. Také jejich podíl převyšuje dvě pětiny (41,5 %). Poslední skupinou s nejvyšším stupněm vzdělání jsou vysokoškoláci, jejichž hodnota podílu je nejvyšší ve věkové skupině 25–34 let (16,2 %). V mezikrajském srovnání vykazuje náš region tradičně nejnižší hodnotu podílu absolventů VŠ (10,5 %). Nejlépe je na tom jako vždy Hl. město Praha, ve kterém je, dle výsledků cenzu, majitelem vysokoškolského diplomu každý třetí občan (35,9 %).



Graf 3.8.1 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku v Karlovarském kraji (ze zjištěných hodnot)

Z pohledu velikostních skupin obcí Karlovarského kraje a úrovně dosaženého vzdělání jejich obyvatel platí, že s rostoucím počtem obyvatel obce, roste i úroveň jejich dosaženého vzdělání. V nejmenších obcích do 199 osob byl zaznamenán nejvyšší podíl obyvatel bez vzdělání, se základním vzděláním (vč. neukončeného) a současně i s dokončeným středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity), a to 23,6 %; resp. 44,3 %. Nejvyšší podíl vysokoškoláků žije tradičně v okresních městech s více než 20 tis. obyvateli (13,7 %). Naopak nejméně absolventů VŠ (6,7 %) zaznamenaly dle výsledků sčítání obce s nejnižším počtem obyvatel, tj. do 199 osob. V okrese Karlovy Vary žije téměř polovina (47,6 %) všech vysokoškoláků v kraji.

Tab. 3.8.2 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání a velikostních skupin obcí (podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

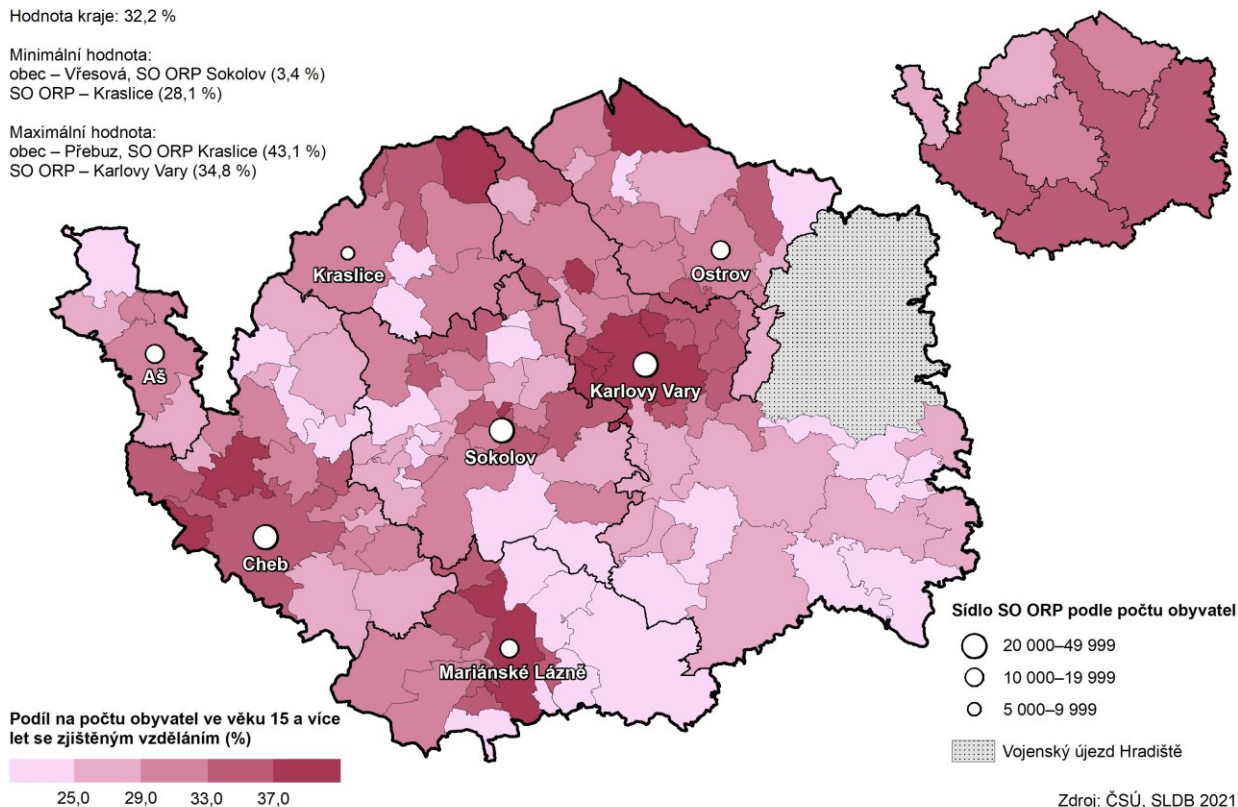
	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání (%)					
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysokoškolské
Karlovarský kraj	236 517	1,3	18,4	37,5	30,8	1,4	10,5
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	1 731	1,4	22,2	44,3	24,5	0,9	6,7
200-499	14 147	1,5	18,7	42,1	27,8	1,0	8,9
500-999	17 286	1,0	18,4	39,8	29,1	1,3	10,4
1 000-1 999	20 300	1,4	21,1	40,7	27,2	0,9	8,6
2 000-4 999	34 668	1,9	21,0	41,5	26,9	1,1	7,7
5 000-9 999	21 023	1,0	19,1	39,3	30,9	1,1	8,6
10 000-19 999	45 523	1,2	19,3	37,6	31,0	1,5	9,4
20 000-49 999	81 839	1,1	15,9	33,2	34,2	1,8	13,7

Obyvatelstvo se středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, pomaturitního a vyššího odborného studia v obcích a správních obvodech ORP Karlovarského kraje

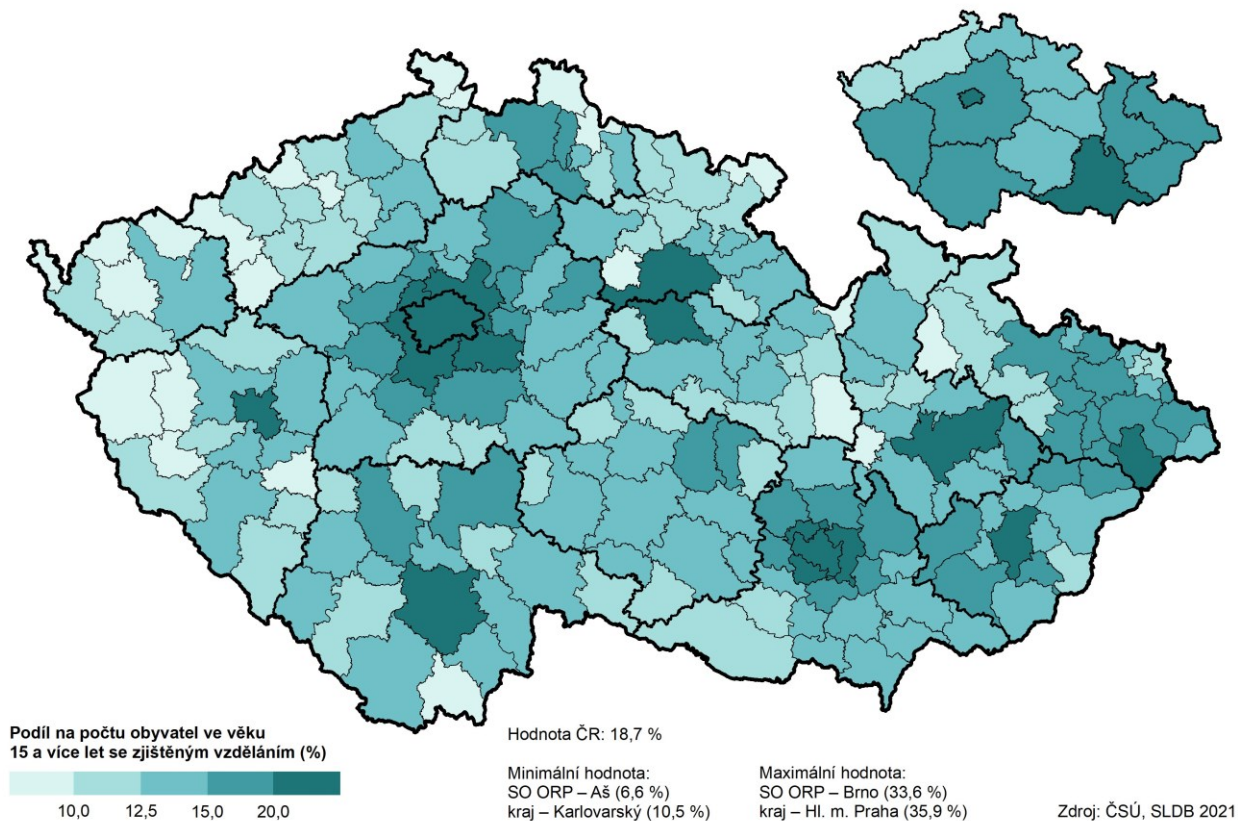
Hodnota kraje: 32,2 %

Minimální hodnota:
obec – Vřesová, SO ORP Sokolov (3,4 %)
SO ORP – Kraslice (28,1 %)

Maximální hodnota:
obec – Přebuz, SO ORP Kraslice (43,1 %)
SO ORP – Karlovy Vary (34,8 %)



Obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním ve správních obvodech ORP a krajích



3.9 Způsob bydlení

Z celkového počtu 278 994 osob jich dle výsledků sčítání bydlí naprostá většina v bytech (94,5 %), minimální podíl sečtených osob uvedl, že žije v zařízeních nebo mimo byty a zařízení (2,2 %; resp. 3,3 %). Z osob bydlících v bytech tvoří ženy nadpoloviční většinu (51,5 %). Téměř dvě třetiny sečtených obyvatel, kteří odpověděli na otázku způsobu bydlení, jsou v produktivním věku a z celkového počtu osob v tomto věku žijících mimo byty a zařízení (tzn. v chatách, nezkolaudovaných domech, mobilních obydlích, ohlašovných pobytu) jich tímto způsobem bydlí více než tři čtvrtiny (77,3 %). Téměř třetina osob v seniorském věku se nachází v domovech pro seniory nebo v ubytovnách (28,7 %).

Tab. 3.9.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Bydlící osoby celkem	278 994	49,5	50,5	15,3	63,5	21,3
v tom:						
v bytech	263 589	48,5	51,5	15,7	62,9	21,4
v zařízeních	6 269	65,1	34,9	4,5	66,8	28,7
mimo byty a zařízení	9 136	66,0	34,0	9,4	77,3	13,3
Osoby bez domova	109	76,1	23,9	1,8	80,7	17,4

Sčítání v roce 2021 bylo již druhé v řadě, kdy se sčítaly také osoby bez domova. V rozhodném okamžiku sčítání jich dle zjištěných dat žilo na území Karlovarského kraje 109, z nichž téměř tři čtvrtiny tvořily muži (76,1 %). Většina osob bez domova se nacházela v produktivním věku, seniorů byla méně než pětina (17,4 %). Z meziokresního srovnání vyplývá, že více než polovina osob bez domova se vyskytuje na území okresu Karlovy Vary (55,0 %), nejméně jich naopak žije v okrese Cheb (10,1 %).

V celé ČR žije dle výsledků cenzu 3 726 osob bez domova. Podíl Karlovarského kraje na celkovém počtu těchto osob v ČR činí 2,9 %, méně osob bez domova žije jen v Plzeňském kraji a Kraji Vysočina. Z celkového počtu osob bez domova se jich nejvyšší podíl nachází na území Moravskoslezského kraje a Hl. města Prahy (19,8 %; resp. 16,4 %).